



## UvA-DARE (Digital Academic Repository)

### Jubileum: 'Onder de loep'

Kuiken, F.

**Publication date**

2012

**Document Version**

Final published version

**Published in**

Les

[Link to publication](#)

**Citation for published version (APA):**

Kuiken, F. (2012). Jubileum: 'Onder de loep'. *Les*, 30(175), 15.  
[http://les.boomtijdschriften.nl/artikelen/LE-30-175-6\\_Jubileum.html](http://les.boomtijdschriften.nl/artikelen/LE-30-175-6_Jubileum.html)

**General rights**

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

**Disclaimer/Complaints regulations**

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Vorig jaar bestond de Nederlandse Taalunie dertig jaar, het Genootschap Onze Taal tachtig jaar en vierde de Vereniging van Leraren in Levende Talen maar liefst haar honderdjarig bestaan. Maar ook in 2012 valt er weer het nodige te gedenken. De Nederlandse Vereniging voor Toegepaste Taalwetenschap (Anéla) bestaat veertig jaar en het tijdschrift *LES* dertig jaar. Reden genoeg om even aandacht te besteden aan deze beide jubilea.

Eerst de Anéla. De afkorting staat voor Association Néerlandaise de Linguistique Appliquée en dateert uit de tijd dat het Frans nog in hoog aanzien stond. Die rol is inmiddels vrijwel volledig door het Engels overgenomen. Op het jubileumcongres dat van 9 tot 11 mei in Lunteren wordt georganiseerd, is ongeveer de helft van de presentaties in het Nederlands en de andere helft in het Engels (zie [www.anela.nl](http://www.anela.nl)). De oprichting van de Anéla markeert een belangrijk punt in de geschiedenis van de Nederlandse taalkunde. Vanaf dat moment is er aandacht voor interdisciplinaire gebieden zoals de psycho-, socio- en patholinguïstiek en voor de taalverwerving, zowel van de moedertaal als van tweede en vreemde taal.

### Pollens

1972 was ook het jaar waarin de eerste Nederlands-Arabisch woordenlijst verscheen. Die voorzag in de behoefte van een betere communicatie tussen Nederlanders en de toenemende stroom van Arabischtaalige migranten. Het was ook het jaar waarin het begrip 'coffeeshop' zijn intrede deed, dankzij het gedoogbeleid voor softdrugs waarmee Nederland wereldfaam heeft verworven. Andere toevoegingen aan het Nederlands dat jaar waren de uitroepen 'pollens!' en 'reeds' en de uitdrukking 'peu nerveu' die dankzij de BAREND SERVETSHOW van Wim T. Schippers hun ingang in de spreektaal vonden.

Lary Selinker introduceerde in datzelfde jaar de term 'interlanguage' die in het Nederlands werd vertaald met 'tussentaal'. Daarmee wordt een tussenstadium in het verweringsproces van een tweedetaalleerder aangeduid, op weg naar de beheersing van de doeltaal. Het is grappig om te constateren dat de term tegenwoordig in Vlaanderen ook wordt gebruikt om een variant van het Nederlands aan te duiden die zich tussen dialect en standaardtaal bevindt. En 1972 was het jaar waarin de eerste 'bescheurkalender' van Kees van Kooten en Wim de Bie het licht zag. De twee cabaretiers die in hun sketches het woord jubileum overigens niet als ju-bi-le-um uitspraken, maar als ju-bi-leum, waarbij -leum rijmt op 'kleum'.

### Enorme ontwikkeling

Dan het tweede 'jubi-leum'. Nederlands als tweede taal heeft zich in de jaren '70 tot een aparte discipline ontwikkeld, het aantal Nt2-cursisten en -docenten groeit in die tijd gestaag en er ontstaat behoefte aan een apart tijdschrift voor deze doelgroep. Dat wordt *Les*. Wie de nummers vanaf 1982 doorbladert, verbaast zich over de enorme ontwikkeling die zowel het vak als het tijdschrift in de afgelopen dertig jaar heeft doorgemaakt.

### Camcorder

In dat jaar stortte bij de lancering in Frans Guyana de eerste Europese Arianeraket neer, maar we hielden daar wel de woorden 'ruimteveer' en 'spaceshuttle' aan over. Op mediagebied deden de 'fax' en de 'camcorder' hun intrede. De laatste is tegenwoordig niet meer weg te denken uit het tweedetaalonderwijs, want een moderne leergang volstaat niet met enkel luisterfragmenten maar dient ook videomateriaal te bevatten. De 'fax' daarentegen is volledig op zijn retour. Datzelfde geldt voor de 'vut-regeling' die in 1982 werd geïntroduceerd. Was destijds de vraag hoeveel jaar je vóór je 65ste met pensioen gaat, tegenwoordig is het de vraag hoe lang je nog na je 65ste moet werken. En vanwege de crisis zijn de in 1982 door Koot en Bie opgevoerde 'positivo's' ook geheel van het toneel verdwenen.



Wie straks de jubileumcongressen gaat bijwonen, zal ongetwijfeld kunnen constateren welke vooruitgang er de afgelopen dertig à veertig jaar is gemaakt, in de toegepaste taalwetenschap in het algemeen en op het gebied van Nederlands als tweede taal in het bijzonder. Zeker, er is nog veel te doen, maar terugkijkend op de betrekkelijk korte geschiedenis van dit vakgebied mogen we niet ontevreden zijn – reeds!